

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Побоча К.П., доц.

Національний університет державної податкової служби України

Фінансова криза негативно вплинула на діяльність вітчизняних комерційних банків. Переважно це зумовлено збитковими операціями у кредитній діяльності, де основними причинами збитковості є збільшення частки проблемних кредитів у кредитних портфелях банківських установ, несвоєчасна сплата позичальниками мінімальних внесків та відсотків за надані кредити, а також залучення дорогих кредитів і нерентабельне їх розміщення. Наслідки світової фінансової кризи переконливо доводять важливість дослідження проблеми управління кредитним портфелем комерційного банку в системі антикризового регулювання.

В управлінні кредитним портфелем вагому роль відіграють банківські ризики. В Україні доцільно створити єдині комплексні методи аналізу, оцінки ризиків кредитних операцій і стратегій управління ними. Оцінка ризику активних операцій має включати не лише комплексну оцінку кожного позичальника, тобто оцінку предмета застави, аналіз кредитоспроможності і оцінку проекту, що потребує фінансування, дослідження його репутації, але й визначення сукупного ризику кредитного портфеля банківської установи, а саме: його диверсифікацію, рівень резервування, ефективність цінової політики тощо [1, с. 10]. Лише таким чином можна визначити більш чітко величину ризику у цілому по банківській установі та застосувати більш ефективні методи управління ним. Банківські установи з метою зниження кредитних ризиків формують страхові резерви. Але сам механізм формування резервів за активними операціями потребує удосконалення. Насамперед необхідно звернути увагу на механізм класифікації дебіторської заборгованості банків. Під час погашення договірної заборгованості та за відсутності можливостей її погашення банківські установи зазвичай зловживають недосконалістю нормативної бази і не формують належним чином резерви на покриття ризиків. Змінити ситуацію на краще можна завдяки внесенню таких корективів: використати досвід зарубіжних країн щодо механізму класифікації простроченої дебіторської заборгованості та надавати перевагу такому показнику, як розмір середніх місячних надходжень на поточні рахунки організації при здійсненні класифікації кредитів.

В банківських установах України спостерігається зростання обсягів проблемних кредитів, що призводить до зниження рівня ліквідності. Це зумовлено збільшенням кількості неплатоспроможних установ, неповернення позик клієнтами, зростання втрат завдяки значним обсягам сформованих резервів. Саме тому виникає потреба переходу від циклічного резервування до антициклічного, що дозволить враховувати не лише короткострокові витрати, але й очікувані витрати в довгостроковій перспективі [2, с. 26]. Перехід на удосконалені методики резервування за кредитними операціями сприятиме мінімізації кредитних ризиків.

Досвід зарубіжних банківських установ свідчить про те, що вони у складі своїх структурних підрозділів створюють цілі департаменти, відділи, сектори, які займаються питаннями роботи з проблемною заборгованістю.

Управління кредитною заборгованістю є досить трудомістким і вимагає спеціальної підготовки і високої кваліфікації спеціалістів, оскільки необхідно працювати іноді в екстремальних умовах. На етапі подолання наслідків фінансової кризи далеко не усі українські банки можуть собі дозволити створення спеціальних структурних підрозділів по роботі з проблемною заборгованістю, однак в перспективі необхідно звернути увагу на досвід зарубіжних банківських установ, оскільки це сприятиме зміцненню діяльності банків та підвищенню якості їх кредитних портфелів. Також існує думка про те, що змінить ситуацію на краще створення банками ситуаційних центрів управління проблемною заборгованістю юридичних та фізичних осіб за кредитними операціями [3, с. 59].

У вирішенні питань проблемної заборгованості банківських установ може сприяти державна підтримка. Актуальним питанням сьогодення є запровадження методу фінансової реструктуризації, який передбачає створення державних агентств з управління активами, що мають такі переваги: банки можуть сконцентруватися на підвищенні ліквідності й платоспроможності, ефективності надання нових кредитів, а не погашенні проблемних; створення такої структури може сприяти більшою мірою скоординованій процедурі реструктуризації суб'єктів господарювання; скорочення директивного кредитування, ліквідація зв'язків банків із ненадійними позичальниками та колишніми інсайдерами; пошук нових ніш на банківському ринку, створення нових фінансових продуктів, розвиток конкуренції тощо [2, с. 30]. Створення державною установи по роботі з простроченою і проблемною заборгованістю сприяло б вирішенню проблем підвищення якості кредитних портфелів для українських банків.

1. Побоча К.П. Управління кредитним портфелем комерційного банку в системі антикризового регулювання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 „Гроші, фінанси і кредит” / К.П. Побоча – Ірпінь, 2012. – 20 с.

2. Карчева Г.Т. Основні проблеми розвитку банківської системи України в посткризовий період та шляхи їх вирішення / Г.Т. Карчева // Вісник НБУ. – 2010. – №8. – С. 26–31.

3. Касьянова В.Ю. Кредитний портфель банків України в умовах економічної кризи / В.Ю. Касьянова, З.М. Карасьова // Наука та економіка. – 2010. – №3 (19). – С. 56–59.

Економіка та менеджмент: перспективи розвитку : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 22–24 червня 2012 року / за заг. ред. -О. В. Прокопенко. – Суми : СумДУ, 2012. – С. 112-113.